

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6ia, candu concedu ajutoriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

GAZET'A

TRANSILVANIAI.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de facare publicare

MONARCHIA AUSTRIACA.

Transilvania.

Incerari de cointelegere in cateva cestuni.

I. Dupa absentia de trei septemani apr6pe revenindu in patri'a nea, mai nainte de t6te reapucandu foile publice transilvano de t6te trei limbile, cautau in ele unu felu de apropiere in opiniuni, le aflau inse angajate totu la lupt'a in care le-am fostu lasatu si totu numai pe aceea, care se aflasera in lupta; aelasi terenu, mai totu unu felu de arme la t6te, numai manuirea loru f6te diferit6re. Priviti de es. la finulu publicistu din „Kronst. Ztg.“, carele frange lancile asupra dlui Halmágyi Sándor si asupra redactorului Doza dela „K. Közlöny“, séu la corespondintii dela Blasiu si Turd'a in „Gazeta“ facia totu cu „K. Közlöny“ si cu „Korunk“; d6mne cata diferentia in cautatura, miscare, intorsetura, taiatura, impuns tura! Ce usioru se mai cunoscú ómenii carii au incredere séu in dreptatea causei, séu in p6berile propriului spiritu, séu carii astépta ajutoriu totu numai dela altii, apoi aiba dreptate séu nu aiba, totu atatu pentru ei, numai se póta dice odata si densii: *victrix causa diis placuit, sed victa Catoni.*

Intr'aceea din toti articulii cati am cititu astadata cei mai demni de luare aminte mi s'au parutu a fi cei doi din „Korunk“ Nr. 129 carii se ocupa cu alegerile si — e a r a s i cu romanii. Spanu dreptu, ca mie inca'mi place a conversa cu „Korunk“ mai multu decatu cu oricare altu diariu ungurescu, pentruca adesea citindu'lu imi vine se credu, ca de asiu locu totu sub unu coperementu cu redactorulu aceluia, de cate ori ne-amu disputa, de atatea ori ne-amu si impaca, ceea ce cu sotiulu seu K. K. s'ar potea intempla multu mai anevoia. Deci dati'mi voia a mai conversa inca odata in presentia dv. cu „Korunk“, séu déca mai voiti, deadreptulu cu redactorulu lui, cu scopu firescu, cá eara si eara se incercamu o intelegere si apropiere.

Dn. K. L. ne spune ca dupa legea electorala din 1848 numerulu alegatoriloru pe la cetati si orasie era celu pucinu intreitu, dupa cea din 1863 indoitu, decatu dupa acésta din 1865. Proportiuinea prin comitate séu tinenturi inca nu se soie. (Se póte inse prevedé.) Cumca pe la orasie asié numitii onoratori sunt astadata lipsiti de dreptulu alegerii, se intielege ca au desgustatu pe locuitori.

Romanii, urmésa dn. K. L., striga asupra legii electorale de acum. Noi nu dicemu, ca aceea coresponde la t6te cerintiele dreptatii, sustienemu inse, ca atatu de drépta este cá cea din 1863, pentruca si acum sunt comitate, in care romanii se afla in majoritate, eara apoi mai departe cine este de vina, déca partea mai mare a pamentului tierii se afla in proprietatea natiunii unguresci (?) Romaniloru le place a mostra, ca atati Joannes sine terra sunt alegatori; ei inse uita bucurosu, ca numerulu nobililoru romani se suia in acésta tíera la mai multe mii carii toti au dreptulu de alegere; asié de es. numai in comit. Solnocu dinlaintu se numera preste 1.200 nobili romani. Si totusi natiunea romanésca pretinde, ca ea nu a luat parte la prochiamarea uniunii din 1848. — Nu voimu noi se aparamu institutiunile transilvane din nainte de an. 1848, amu potea inse demonstra, ca romanii in Transilvania n'au fostu nici asié de apasati precum au fostu ei in patri'a loru Valachi'a.

Aioi se ne oprimu. — Et bonus interdum dormitat Homerus. Grea este apararea unei cauze nedrepte. Pentruce atat'a primblatura cu doi bani in trei pungi? Drépta este ori nedrépta legea electorala din 1791 modificata prin

octroy in 1865? Dn. K. L. cun6sce, ca e nedrépta. Atata ceremu si noi; eara apoi ca intre alti romani nobili cei de o casa in poterea acelei legi inca se bucura de dreptulu electoralu cá si alti nemesiei magiari totu de o casa, séu si fara aceea, acésta nu numai ca nu place la nici unu romanu petrundu de simtiulu demnitatii sale, ci tocma din contra romaniloru le este rusine a si audi, ca corpulu alegatoru esitu din sinulu natiunii romanesci in ca este intremestecat cu sarantoci, carii póte ca traiescu din cojile cadute de pe mesele altora. Lipsa, lipsa, departe de noi acestu felu de alegatori. Si pentruce s'a mai pastratu óre acésta ruina a vechiului feudalismu? Din calculu strinsu natiunalu, o scimu acésta cu totii; credeti inse ca acestu calculu este cu totulu gresitu si elu cuprinde in sinesi unu numeru fatalu cá numerulu 13 in capetele multoru ómeni. Deci se afle odata pentru totudeaun'a toti aceia carii ne mai scota ochii cu multimea alegatoriloru romani nobili de o casa*) si fara nici o casa, ca natiunea romanésca niciodata nu va voi cá se fia representata numai prin boieri si cu atatu mai pucinu prin acea clasa de ómeni, carei ii lipsescu mai t6te atributele de alegatori. Acést'a ar fi o satira amara asupra representatiunii. Are natiunea romanésca cu totulu alte clase de ómeni cu care se póte lauda si care merita de a fi insestrate cu prea frumosulu si nepretiuutul dreptu electoralu, eara intre acelea clase renumeramu nu numai pe bericani preste totu, nu numai pe nobili cu avere si caracteru, pe onoratori si pe t6ta negutiatorimea, ci si pe acelea dieci de mii economi de vite din tíer'a Barsei, scaunulu Sibiuului, alu Merceuri si S. Sebesiului; dintre carii multi se potu mesura in starea si averea loru cu multi baroni si baronasi din Ardélu; pe mai multi baiesi, cum si pe miile de tierani agricultori nobili si mai multi nenobili, carii déca n'au oiurde si turme mari pe mosii intinse, se bucura inse in totu casulu de atata avere, pentrucá se merite ori si unde a fi insestrati cu dreptulu electoralu cu atatu mai virtosu, ca atata catu au, este totu alu loru, pentruca nu se afla ingropati pana dupa urechi in datorii nici la armeni, nici la jidani, nici la cas'a natiunala sasésca, nici la celelalte fonduri a le tierii, nici le iau nemtii din Vien'a coferulu si costumulu natiunalu pentru datorii de ospetaria.

Dn. K. L. inse sustiene, ca partea cea mai mare a proprietatii de pamentu aioi in Ardélu se afla in manile natiunii magiare. Se supunemu pe unu minutu, fara a cerceta oatastrulu verificatu, ca este asié precum sustiene dn. K. L., credeti inse ca dlui va trebui se concéda, cumca averile pamentesci nu stau numai din agrii, fenatie si paduri. Noi de es. avem aici intre altii preste 100 capi de familia, carii fara se fia proprietari preste o palma de pamentu. au inse in capitaluri, in scule si in t6ta daraver'a loru comerciala mai multe sute de mii; avem earasi altii mai multi proprietari de case in pretiuri dela cinci pana la cincidieci mii fl. v. a. Si totusi dupa nou'a lege inseilata din vechiu si nou cei mai pucini din acesti locuitori se potu bucura de dreptulu electo'alu; pentruce nu? Pentruca ei n'au apucatu a'si cumpara si cate 14 juguri de pamentu à 100 = 1400 fl. v. a.

Iuca odata, pentrucá se fimu bine intielesi: Noi nu reluptamu asupra vre unei legi electorale din cauza ca aceeasi ar departa pe proletari dela urna, ci reluptamu in contra ei din cauza ca ea departa pe multi capitalisti, pe onoratori, preoti, profesori, advocati, medici, dascali,

*) Nobiles anius sessionis et armalistae, precum sunt in tierile romanesci asié numitii mazili, logofetiei etc.

notari etc., pe o multime de agricultori cu mosi6re pana la 10—12 juguri, ear'a din contra pe nobili proletari numai pentruca mai au inca pelea de cane séu de iepure trentiuita si afumata, ii preferesce atatoru cetatieni de caracteru si de merite. Si ce folosu aducu tierii acei proletari si ce folosu aducu ei natiunii? Ei compromitu pre un'a cá si pre alt'a.

Cumca ar fi mai multa proprietate de pamentu in manile natiunii magiare, acésta nu o credemu, pana nu ni se va adeveri cu cifre autentice; preste acésta este unu lucru f6rte delicatu a sustiené cineva, ca acelea mosii mari ce se afla in manile a vreo cincidieci séu si 100 familii de boieri protipendati, aru fi hoc ipso proprietate a natiunii magiare.

Cumca romanii in Principatele romanesci aru fi fostu tractati prin legi si prin aristocratia loru totu asié reu séu si mai reu decatu au fostu tractati connationalii loru din Transilvania, earasi nu credu nicidecum cá se fia cineva in stare de a'mi demonstra vreodata. De cate ori se totu repetimu in acésta f6ia, ca de es. in Principatele romanesci libera migratio fusese prochiamata si sanctionata inca in dilele lui Mavrocordatu pe la an. 1747/8; ca tieranii totudeauna s'au bucuratu de dreptulu de a'si poté castiga proprietate de pamentu*), pentruca in Principate jus aviticitatis niciodata nu au fostu cunoscutu, nici a distinsu nimeni intre proprietariu si posesoru, in scurtu acolo feudalismulu cu vasalii sei in mani'a totur6ru incercariloru apusene n'a prinsu locu, si nici aristocratismulu ereditariu, nici maioratele, nici fideicomisele n'au fostu cunosoute, nici confiscarile propter notam n'au nici o urma in legile acelor tieri, nici vei arata vreo umbra de lege, prin care se fia proscrisa cate o natiune intréga, séu tolerata tantum usque ad beneplacitum Principis et regnicolarum, nici vei da preste decrete dietale, prin care se se enuncia exstirpatio radicatus populi valachici, precum s'au intemplat in diet'a tienuta la an. 1603 in Alb'a Iulia**), nici jus primae noctis in principate nu s'a potutu introduce vreodata, nici esista lege dupa care unu capu de tieranu omoritu se póta fi platitu numai cu 40 fiorini. Dara nu negamu; moldavo-romanii au suferitu neaudite rele, inse — dela straini si mai anume dela fanarioti si dela turci, pana candu ceriulu le ajutá cá se scape si ei cu ajutoriulu oorelegiariloru, (?) precum au soapatu Ungari'a cu ajutoriulu germaniloru. Se tragemu inse paralele drepte intre pasia la noi si pasia la ei, proconsulu la ei si proconsulu la noi, scii — in dilele unoru Castaldo, Basta, Caraffa etc. etc.; eara pentru secululu alu 19-lea transilvaniloru si ungureniloru se le fia rusine a se pune alaturea cu moldavo-romanii; noi scapati de turci cá de 165 ani, ei scapati abié de ani 35; noi invecinati si amestecati cu Europ'a luminata, ei pana in an. 1854/5 gemendu sub tutoratulu apasatoru rusoturcescu. Unde mai poti trage aici paralela! (Va urmá.)

Combinatiuni in ór'a a unspredececa

Reminiscere praeteritorum, age praesentia sed cave de futuris.

Diet'a Transilvaniei din Sibiu 1863/4 trebuie se se privésca cá dieta legala a Marelui Principatu Transilvania si inca redimata pe bazea continuitatii de dreptu, si numai aceia cutésa a-i nega legalitatea, cari ar' vréa, cá se faca din ea t6ta tabula rasa pentru scopuri, de casta, pentruca ea are t6te recerintiele unei

*) Vedi Engel, Fotino s. a.

***) Vedi Wolff. Bethlen s. a.

diete legali, si deca s'au facutu vreo octoie in conchiamarea ei, aceea se pretendea de principiulu egalei indreptetiri prochiama tu in tota Europa; si apoi acesta fu prim'a dieta modernisata dupa pretensiunile civilisatiunei europene. Sei vedemu proprietatile mai ou de amenantulu:

1. Ea e conchiamata de legitimulu suveranu prin decretulu din 21 Aprilie 1863 in cuventele urmatórie:

„Noi Franciscu Iosifu I etc. etc. Ilustriloru, Reverendiloru, Nobililoru etc. etc.

„Insufletitu de dorinti'a de a vedé puse in ordine negótiile Marelui Meu Principatu Transilvania intr'o dieta propria spre multiamirea tuturoru popóreloru locuitorie intr'ensulu, si determinatiunile din 20 Oct. 1860 si 26 februaru 1861 despre relatiunile de dreptu de statu ale acestuia catra intré-g'a monarchia ale vedé duse in deplinire dupa intentiunea Nóstra mai de multe ori respicata, Ne aflamu motivati a conchiamá diet'a Marelui Nostru Principatu Transilvania pe 1-ma Iuliu a. c. la Sibiu si in lips'a unei alte base legiuite si practicabile a emite pentru astadata ordinea dietala si de afaceri, care urméasa deodata.“

Prin urmare ea se numesco de insusi Mai. S'a „diet'a Marelui Principatu Transilvania“, intocma se vede acést'a si din dechiararea corónei in rescriptulu din 15 Iuniu, in cuventulu de tron, prin care se deschide diet'a si in care se numesco reprezentantii acelei diete: „adeverati reprezentanti ai intregi poporatiuni iubitului Nostru Mare Principatu Transilvania.“

2. Diet'a din Sibiu e conchiamata pe basea continuitatii de dreptulu constitutionii de mai nainte, despre ceea ce marturisescu insusi sacratele cuvinte ale Mai. S'ale in acel'si cuventu de tron, care suna:

„Se voru decide tóte celelalte obiecte ale legislatiunii constitutionaluminte etc. si anume in marele Nostru Principatu Transilvania in intiele sulu constitutionii S'ale de mai nainte.

„Inse, pe longa multe alte inca, anume aceea parte a constitutionii avitice a Marelui Principatu Transilvania, care privesce la compunerea dietei, s'a schimbatu in urm'a stergerii starii esemtionali, si in urm'a statoririi egalitateri de detorintie si drepturi civili, pentru tóte clasele locuitoriloru tiei, asia de esentialu, catu una dieta chiamata pe basea art. XI die anulu 1790—1, prin care ar' fi esclusa cea mai mare parte a poporului dela exercitarea drepturiloru politice, in contra intereseloru adeverate ale tiei, nu s'ar' poté si nece nu s'ar' privi, cá una atare adeverata representatiune a poporimii intregi din tíera fara deosebire de nascere etc.“

Reprezentantii intregi Transilvanie inca matorisira continuitatea de dreptu in punctulu X si XXVIII alu adresei la cuventulu de tron, in cuvintele:

„Dieta i este fórte scumpa independinti'a si integritatea acestui Mare Principatu pastrata preste atati seculi cá a unui membru separatu si independentu alu corónei Ungariei etc.“ Si

„Diplom'a (Leopoldina) fusese integrita esentialmente inca priu sanctiunea pragmatica, care statorese dreptulu de mostenire alu gloriósei case domnitórie austriace si nedespartiveritatea tioriloru unite sub sceptrulu ei intr' unu statu, ce nu se mai poté desface, si care sanotiune in poterea art. III din an. 1744 are si pentru Transilvania valórea unei legi fundamentali de statu nestramutavera.“

Coron'a faci'a cu diet'a din Sibiu a eeserceatu intocma acelesi drepturi, care erá si indreptatita numai constitutionalmente ale eesercea si numai facia cu diet'a Transilvaniei, precumu fura propositiunile regie, sanctiunea articoloru si a primirii dipl. din 20 Oct. privitória la unitatea monarchiei. Si chiaru si impartasirea mariloru acte de sucesiune pe tron.

4. Diet'a din Sibiu a mai avutu si tóte competintiele caracteristice ale dietelor constitutionale transilvane si le-a si eeserceatu pe aceea in fapta, avendu chiaru si dreptulu initiativei, care l'a si eeserceatu, pertractandu propu-

neri de ale s'ale si asternendule in forma de conclusa la coróna.

5. Afara de o fractiune mica de individualitati tóta poporimea Transilvaniei de tóte nationalitatile si clasele o recunosc de dieta legala a Transilvaniei, decatu care una base mai larga de dreptulu de alegere in tóte partile tiei intre tóte clasele de poporu, nobili, cetatiani, meseriasi, agricultori, nu ne arata istori'a, mai multiamitóre de tóte clasele poporimii n'a avutu Transilvani'a neci odata, si alegatorii toti pe intrecute si-au eeserceatu dreptulu acest'a. Asta e dovada luminata, ca tóta tíera a primit'o de dieta a s'a legala constitutionala.

Si deca au fostu vre o cativa deputati alesi si n'au intratu in dieta, aceia numai catu au abusat de increderea comitentiloru sei, cari luandu parte la alegeri au deveditu, ca recunosc legalitatea dupa continuitate'a, de dreptu.

6. Din tóte dietele Transilvaniei de pana acumu n'au preperatu calea la o infratire intre natiunile colocuitorie neci una atatu de dreptu, precumu o-au preparatu acéasta dieta prin art. I si II de lege, prin a caroru sanctionare s'a redicatu si natiunea romana la dreptulu politicu nationalu si de limba, si a caroru eesecutare fidelu si drépta e singura in stare a sustiené fractiése'a cointielegere si colucrare cu celelalte natiuni pentru fericirea patriei. Dóme lesne era a ne infrati in diet'a din Sibiu, si a scóte tóte la cale, de cate revnesce fericirea tiei!

Deci ori-cine s' ar' mai indoi despre intré-g'a valóre legala a acestei diete se'u i-ar denegá valórea legalitatii dupa continuitate, si supunerea la legile facute de ea, pana atunci, pana candu nu se voru ridica acelesi legi prin unu nou actu formalu de legislatiune, prin una noua dieta pe asemenea base, acel'a e calcatoriu de lege; si celu ce nu o apera, nu o tiene de aparatória in contra la or ce viscole politice de straformatiune — se va privi de corpu slabu si nedémnu de a se apera in asemeni drepturi constitutionali.

Se punemu d. e. ca unu ventu ar' da a reactiva de tóte legile din 1791; hei! dar' apearandu poterea legilor din 1863/4 ele nu se mai potu introduce, decatu numai pe catu nu 'su desfiintiate si nu su contrarie determinatiuniloru articoloru din 1863/4, si diplomei din 20 Oct. 1860. Constanti'a nasce respectulu si in politica; siovairea dandute dupa peru in politica nasce solavi'a. Deci, se 'si dè man'a toti sofistii secululu presentu si se se incórde a denega legalitatea acestei diete ohiaru si din punctulu continuitatii de dreptu pentruca s'a facutu octoie cu legea de alegere inse numai pecatu cerú introdus'a egalitate a tuturoru claseloru la dreptulu de representare, cum se facu si pentru diet'a din Clusiu inse cu restringere, ei totu voru remané cu totii pitici, strigundu si sofistandu in desiertu, pana atunci, pana candu gloriosulu nostru Imperatoriu ajutat, dar' ajutat de tóte clasele popóreloru monarchiei, isi va asedia definitivu marile principia depuse cá fundamentu alu constitutioniloru in diplom'a din 20 Oct. 1860, in sacrele cuvinte:

„Considerandu, cumca elemintele institutiuniloru comune organice si ale unei confaptuiri organice s'au inmultitu si imputeritu prin egalitatea tuturoru supusiloru nostri in faci'a legii, prin liberulu eesercitiu alu relegei, garantatu pentru toti, prin capacitatea la oficia publice neaternatoria dela stare si nascere etc., prin desfiintierea iobagiei etc. aflamu etc.“ cari s'au pofitoritu si in biletulu catre o. Rechberg in cuvintele: Fiindca stergerea pusetiunii privilegiate a uobilimeii, a obagiei si a datiloru tieranescei si defigerea de datoriintie si drepturi cetatiene egale pentru tóte clasele locuitoriloru ceru schimbari afundu taiatórie“ etc.; diu

pana vomu fi si noi si voru fi in tóta monarchi'a popóra luminata, cari se apere aceste principia contrafeudalistice: pana atunci nu ne vomu lua caciul'a neci dinaintea aperiarii unilateralei continuitati de dreptu si a ciuheloru, ce ni le redicaserea mai eri diurnalele, speriedune, ca a reapucatu aristocrati'a frenel camace; pentruca acésta n'are neci base in diplom'a din 20 Oct. neci prospectu de atari incercari si pretinsiune, dór' neci chiaru din partea aristocratica nu se crede asia ceva. —

Dela noi dar' si dela constanti'a nóstra intru aperiarea drepturiloru castigate dupa acele principia in diet'a din 1863/4 va depinde si ne fericirea nóstra de a rocadé intr'o stare, in care se nu ne mai potemu orienta, neci reintórce la

ceea ce amu avutu a mana si nu amu avutu destula barbatia si abnegare a o si conserva. E greu a midiu loci, dar' e mai greu a conserva cele acuisite, ca acésta cere constantia si consecintia nevincibila, ferita de orce pasi, cari faouti preste pragu o potu indata compromite. —

Noi transilvanenii cu totii avemu unu Mare Principe, pe Maiestatea S'a imperatorulu Austriei si Rege apostolicu alu Ungariei, Franciscu Iosifu I., inaltu caruia reprezentantii Transilvaniei i au depusu omagiulu, asiedandui actele sucesiunei pe tron in copia autenticata in sinulu conservatoriulu credintii neclatite a poporeloru transilvanene, si de a césta fortuna prea rara avú parte totu diet'a acésta din urma; dinaintea careia si mai multu din estu punctu de vedere se se plece totu sofismulu diurnalisticu. Imi aduca aminte si de cuvintele lui C. Cestiu senatoru in analele lui „Tacitu“ strabunulu nostru, tata si magistru alu tuturoru scriptoriloru istorici: Principes quidem instar Deorum esse; sed neque a Diis nisi justas supplicum preces audiri etc. Abolitas leges et funditus versas scl.? — Dóme ce frumóse si ceresci sunt si cuvintele Maiestatic'e in Manifestulu din 20 Sept. a. c., cari ne indruma la infratire pe cale libera, cu spiritu impacatoriu si aplecatu la sacrificari! Déca noi de vóia buna ne vomu nevoi a ne cointielege, trebue mai anteu se fimu drepti unii catra altii, se nu pretendemu prerogative suprematisatórie, unii asupra altora neci in alte drepturi cu atatu mai pucinu in limba, pentruca Mai. S'a a binevoitu a dechiaru de pe gloriosulu tron chiaru si in rescriptulu de 1 Sept. a. c. in cuvintele: „A caroru **deplina** egala indreptatire s'a asecuratu de catra noi de repetite ori“, ca ce a binevoitu a asecura, se se faca in deplina mesura?!

Noi romanii intre tóte **orile** aceste cu nobili cu totu punemu si trebue se punemu, deca nu ne amu abandonatu viati'a politica nationala pentru viitoriu, se punemu, diu, in prim'a linea memorabil'a di de 26 Octobree 1863, candu Mai. S'a s'a induratu de pe gloriosulu tron a sanctiona art. de lege I despre egal'a indreptatire politica a natiunei (nu numai a individoru) romane, cá natiune constitutiva regnicolare, intocma cu acelesi atribute cá si celelalte in autonóm'a Transilvania, care fu si publicata in dieta si in tíera. Din minutulu acela pentru natiunea romana din Transilvani'a, orce ignorare or tractare cá lipitura e o jignire a dreptulu si a onórei sale. Acesta dimpreuna cu perfecta egala indreptatire de limba, pentru care strabunii nostri s'au luptatu mai multu decatu pentru viatia, aceste cu unitatea monarchiei sunt pretiulu infratirei! si cine respinge acestu pretiu, respinge si intentiunea de invoire!

To cma publica diurnalele si anumitu „Ost d. Post“ intr'o corespundintia din Pest'a, cumca Carl Zeyk, capulu unei partite de influintia din Ardélu incredintiatu cu misiunea de a consultá pe Deák in caus'a romaniloru transilvani, ar' fi luat parte la o consultare pentru compunerea unui articulu catu mai curundu publicandu in „Pesti Naplo“ subscrisu de insusi Deák, care va avé de problema a linisti pe romanii si pe sasi si ale imprascié temerile. Articulu va cuprinde intre conditiuni recunóscerea uniunii neaparata, inse va cuprinde si asecurari privitórie la autonomi'a sasiloru si la egal'a indreptatire a nationalitatii romane si a celoru 3 limbi, precum si in privinti'a autonomiei Ardélului. Intocma si despre procederea in diet'a viitória s'au intielesu, ca din partea unguiloru se va face numai propunerea pentru recunóscerea uniunii, ér' mai incolo la desbateri nu voru luá parte, decatu numai, candu se va aflá neaparatu de lipsa respingerea séu aperiarea in contra invinuiriloru; ér' de recunóscerea legiloru din 1863/4, dupa cum s'ar' fi pretinsu, cá pretiu de invoire unii romanii (!) dela conducatoriunguri, le-a respunsu unguirii cu neconditionatu, fiinduca ei trebue se respinga o asemené forma de intarire creata prin o recunóscere a legalitatii dietei din 1863/4, adaugundu, ca dupa informatiuni din cercurile competente diet'a din Clusiu abia va tiené vro 5--6 dile.

Nu ne potemu destulu mirá, de ce se se faca atat'a presiune si sila cu uniunea, dupace in legile din 1791 punctulu VI se afla precisatu neosulu Transilvaniei, cá provincia tienetória de corón'a Ungariei, si apoi in fapta chiaru si diet'a din Pest'a e in adeveru integrita si din

Transilvaniei, pentruca episcopulu rom. cat. alu Transilvaniei e membru si la diet'a din Pest'a si acum fiinduca arhidiececele séu metropoliele romane 'si au sufraganele loru si in Ungari'a precum si episcopulu Armenopolitanu archidiaconate, acestia inca se fia chiamati dupa dreptu si cuviintia la diet'a din Pest'a si éta uniunea in catu e de lipsa ea pentru reprezentarea intregitatii corónei s. Stefanu, intocma, ma si mai bine realizata, decatu, cum fú ea mai 'nainte reprezentata din partea Croatiei si Slavoniei, care mai 'nainte erá reprezentata numai prin 2 membrii si inca unulu in cas'a de susu si altulu in cas'a de diosu, si urmanduse acést'a, ce si altufeliu ar' trebui se urmedie, numai remane neci o temere pentru fratii fusionisti, cumca dóra Transilvani'a ar' fi instrainata dela coróna nóstra comuna. Deci n'au neci unu cuventu D. Zeyk cu partit'a lui de a pune uniunea Transilvaniei ou Ungari'a de conditiune ecuivalenta pentru recunóscerea dreptului politico-natiunulu si de limba alu romaniloru si autonomi'a sasilorulu, si acést'a cu atatu mai pucinu nu, cu oatu, ca natiunea romana nu va a primi din grati'a neci unei alte natiuni coegale nemica, de oatu se 'si pastrese, se conservese ceea ce are amana prin cointielegere concentuala cu sororile natiuni; fiinduca ea se simte cu multu mai credintiósá si mai meritata de tronul si de inalt'a dinastia a augustei case, Domnitórie austriace, decatu se créda, ca tronulu o ar' lasá espusa volniciei si gratiei unei partite silnice din tíera. Suntemu tari in acésta credintia si credintia nóstra ne va mantui, déca nespaliu de susu nu voru fi perfidi séu perjuri intereselor natiunii, oare ne striga ou tonu stentoricu: „qua tamen — sponsione — quando injussu populi facta est, non tenetur populus romanus“, vré se dica, ca cu drepturile castigate pe temeiulu doveditei credintie si alipiri de tronul se nu cutediamu, se nu ne puna peccatele a face vreo trafica. — Seracii strabunii nostri! Cate lupte nu s'au luptatu ei! cate suspinuri n'au mai datu, cate lacrimi n'au versatu, la cate ignomii nu s'au espusu?! — pentruca se póta odata deveni la dreptulu de natiune politica in Ardélu, si numai nóua ne-a fostu rezervata aceea fortuna, cá se vedemu cá Simeonu betranulu, ca vediuira ochii nostri mantuirea natiunii in tíera s'a din sórtea de lipituri, sub care gemeamu si cá nobili in totu tempulu feudalismulu, cu tóte, ca chiaru si multimea nobililoru romani dovedeace, ca romanii au fostu totudéna patriotii, cei mai buni intru apararea intereselor tierei, altufelu pelunga atate góne, cum mai póte a deveni si nobili?! — Si suntemu nestramutati si neclatiti in credintia nóstra catra gloriosulu nostru Domnitoriu si mare Principe, inaltu a carui gloria e incordarea parintésca espresa in manifestu, lasandu cale libera spre a se multumi si impaca tóte natiunile, dar' cari apoi paremise ca asia se si remana, cum se voru impaca de vóia buna ele intre sene. — Inca odata dar': si chiaru romanulu renegatu se faca adi pe Regulu si Fabriciu la rectificarea pactulu facutu cu Tuhutum, ca noi facia cu gloriós'a coróna suntemu lemuriti si in privintia unitatii monarchiei, si faplice si formaluminte cu taria si garantia adamantina, care nu cumva se ne aluneze de amana pasindu. Ne nihil actum videamus per ludificationem sophisticam. —

Deputati la dieta.

Sibiú (orasiu) Iacobu Rannicher, Mihaele Binder, Iosifu Schneider, Schuier Libloy, profesor. In scaunu: Eduardu Herbert, Iosifu Schneider; suplenti: Gustavu Kap, br. Bedeus.

In Orascia (din scaunu): Ioane Balomiri senatorulu; Ioane Tulbasiu, concipistu finantialu; suplentu: Georgiu Bercianu.

In Sabesiu (din orasiu): A. Lassel, Mich. Binder; (din scaunu) Dr. Eugeniu Trauschensfels, Iacobu Bologa, consiliariu aulicu; suplenti: Fridericu Leonhardt, Georgiu Baritiu.

Nocricu: Ludoviou Herbert, Wilhelmu Drotleff; suplenti: Mangesius, Frid. Dörr.

Cincu mare: Wilh. Bruckner, H. Häner; suplenti: Fr. Serafiu, Dr. med. Schmarz.

Bistritia (in orasiu): Carolu Decani, Carolu Fluger.

Gherla: Simai Gergely, Salam. Gajzágó.

Cercu super. alu cetatii de balta: c. Wolfgang Bethlen. Solnoculu interioru: Carolu de Torma, si Bethlen Sándor prin o procedere catu

se póte de basata pe coruptiune, dupa cum vomu vedé.

Din Treiscaune: Georgiu de Thury, Moise Berde. Din Sangiorgiu de Sepsi: br. Sigismundu de Szentkereszt, Daniele de Vida.

Din comitatulu Albei superióre, cerculu Heghicului; Fr. de Pocsá; si Gabr. Bethlen.

In Fogarasiu (districtu): Ioane Antoneli, vicariulu, si Ioane Metianu, protop.

In Colosiu: Töpler Károly si Pete Andrá. In opidulu Szék: Bánffy János si Felszegi Samu.

Declaratiunea comunei Selisce si a comunelor romane d'impregiurulu ei.

Inclitu Magistratu!

Locuitorii comunei opidane Salisce, cari suntu chiamati a participá, pe basa legei electorale din 1791 la alegerea celor doi deputati dietali ai scaunulu Sibiului, asternu comisiunei electorali urmatórea declaratiune:

Speranti'a nóstra a fostu si este in Maiestatea S'a Imperatulu nostru; mangaierea nóstra o amu aflu in institutiunile cele liberale ale Maiestatii S'ale, prin care ne-au garantatu egal'a indreptare natiunala si confesiunala.

Pe fundamentulu acestoru institutiuni au convocatu Maiestatea S'a corpulu reprezentativu alu tierei, spre a se aduce in fiintia garantatele drepturi, prin rescriptulu din 15 Iuniu 1863, unde se dice: ca o dieta conchiamata pe bas'a articolulu XI din anulu 1790/1, prin care aru fi eschisa cea mai mare parte a poporulu dela exercitarea drepturilor politice, in contr'a adevaterelor interese ale tierei, nu s'aru poté privi cá o reprezentantia a intregulu poporu alu tierei etc."

Asia dar', cá se fia totu poporulu tierei dupa dreptu reprezentatu, si ca se corespundia reprezentantii adevaterelor interese ale tierei, au emanatu regimulu Maiestatii S'ale unu proiectu de lege electorala, corespundiátore acestoru principii salutari.

Pe aceste base drepte au castigatu natiunea romana si confesiunile ei, prin propri'a conlucrare, in intielesulu legei fundamentale din 20 Octobru 1860 recunóscerea egalei indreptatiri.

Acestea acuisitiuni corespundiátore vointiei monarchulu, le póte natiunea nóstra pastrá neatacate si le póte intrebuintiá spre binele patriei si salutea imperiulu, érase numai pe temeiulu unoru asemenea principii representative, precum sunt acelea corespundiátore adevaterelor interese ale patriei, pe a caroru basa s'au facutu acuisitiunea.

In specie ne-au concessu nóue legea electorala din 1863 intru unu cercu electoralu dimpreuna cu confratii nostri din celelalte comune ale scaunulu Seliscei, a se exercitá drepturile nóstre politice si a se representá interesele nóstre (ce sunt de mare importantia chiar' si pentru tíera) priu unu deputatu alu nostru.

De óre ce inse prin modalitatea presenta de alegere pe bas'a articolulu XI din 1701 nu numai suntemu lipsiti de acestu dreptu, ci suntemu constrinsi numai a participá la o alegere ce este effluculu legiloru asupritóre pentru natiunea romana, si considerandu mai departe, ca si la acésta participare suntemu chiamati numai cá o clasa, carea mai nainte nu erá indreptatita, ne vedemu siliti a declará:

Ca noi pe bas'a unei legi din 1791 carea sustiene privilegiele asupritóre pentru nati'a romana si confesiunile ei, si pe bas'a unei conoedii momentane, ce modifica in catuva acea lege obsoleta, nu potemu exercitá dreptulu de alegere pentru diet'a Transilvaniei, fara prejudetiulu drepturilor natiunei nóstre, ci numai si numai be bas'a unei legi electorale, carea este effluculu naturalu alu dreptulu de egala indreptare, asemenea celui din 1863/4.

Acésta declaratiune, binevoiesca comisiunea electorala, a o inaintá la tronulu Maiestatii S'ale, in care si acum ne punemu tóta speranti'a, dela care asteptamu si acum mangaierea nóstra, promitandu-i cu solenitate nestramutata credintia.

Selisce 1865.

Urmésa subscrierile.)

Regalistii.

Cei 189 Regalisti conchiamati la diet'a transilvana din Clusiu de catra regele si marele Principe prin Guvernulu r. alu tierii intru intielesulu legiloru vechi si alu vechiulu usu isi priimira la timpu asié numitele literas regales sub dat'a din 25 Oct. a. c. si prevediuta cu sigilulu celu mare imperatescu. Spre a trage si in acésta privintia o paralela nu numai intre dietele vechi si intre acésta de acum, ci si intre acést'a si intre cea din 1863—4 reproducemu aici testulu séu tiesetur'a acelei epistole regesci asié precum suna ea in an. 1865 si adica:

„28.563—1865.

„In numele Maiestatii S'ale ces. si apostolice regesci Marele Principe alu Transilvaniei, Comitele Secuiloru preagratosulu nostru Domnitoriu“

„Onoratului Domnu . . . . .

in

„Cu preanaltulu rescriptu regescu din 1-a Septembre a. c. Nr. aul. 3853 publicatu cu ordinatiunea guberniala din 12 ale acelei luni Nr. 25.183 si alaturatu aici intr'unu esemplariu tiparitu, — s'au induratu Maiestatea S'a c. r. apost. a convoca diet'a constitutiunala a Marelu Principatu Transilvaniei, constituinda dupa artic. de lege XI din anulu 1791 pe 19 Nov. a. c. in liber'a regi'a cetate Clusiu, si cu preanalt'a Sea decisiune din 19 a lunei curente a Te denumi pe on. Domnia Ta de regalistu la acesta dieta. Deci on. Dni'a Vóstra sunteti prin acést'a in urmarea demandarii preanalte invitati, cá se compareati la diet'a conchiamata pe diu'a si in loculu mai susu, si se luati parte la pertraptarile aceleia.

Din siedinti'a reg. Guvernulu transilvanu tie-nuta in Clusiu in 25 Octobru 1865.

Crenneville m. p.

A. Kedves m. p.

secretariu.

Preanaltulu rescriptu din 1-a Sept a. c. citatu in acésta epistola regésca si alaturatu fiacaru regalistu langa aceea este tiparitu in tóte trei limbile patriei. Intocma se facea acésta in periodulu intregu alu sistemii absolutistice atatu in Buletinulu imperialu, catu si mai deaprópe in Buletinulu Transilvaniei*), care se publicá in Sibiú, séu precum se intemplá si sub sistem'a numita a lui Schmerling dela 1861 incóce, ba tocma si in dilele imperatulu Iosifu II., precum se vede din Buletinele tiparite pe acelea timpuri; prin urmare nimicu nou in acésta privintia.

Din muntii apuseni.

. . . . . Vediendu, ca cu o nepasare despretiuitóre ni se ignorésa drepturile sante castigate pe calea constitutiunale si sanctionate de monarchulu, drepturi pentru care romanulu suspinandu au ótatu de seclii, si pentru care s'au meritatu prin atatea jertfe puse pe sanctuariulu patriei, precum si prin o constantia de feru in alipirea catra tronul si cas'a dinastica, carei asemenea nici unu poporu pe faci'a pamentulu nu póte arata, ilu neodihnesce o grea si seriósá ingrigire, ce se vede tiparita pe faci'a poporulu munteanu — si asia seriósá cá in timpulu de facia inca nici nu s'a mai pomenitu, vediendu ca o partita cutediátoria isi joca caii pe campulu negarii drepturilor nóstre eluptate, si credintiósá trecutulu seu plinu de esemple amare intru apasarea poporulu romanu, cea de antea lucrare ei fú, cá prin o trasura de condeiu se ne arunce cu unu seclu inderetru. **Muntenii** deci, a caroru jertfe din anii 1848 puse chiaru in contra uneltiriloru ce se fortiadia adi, au lasatu urme nesterse in istori'a patriei, si si au castigatu **renume europeanu** — nu voru se scia cu nici unu pretiu de alegeri si de participare la diet'a conchiamata pe 19 Nov. Parerea loru este, ca a participa la alegeri si diet'a de acum aru insemna nici mai multu nici mai pucinu, decatu a se sinucide in momentulu invierei, — pentru aceea de si doi szolgabirai fórte addicti comitelui au datu porunoa aspra, cá se mérga alegatorii pe 11 Nov. la Aiudu, se voru tredi singuri, si romanii voru areta, ca in timpu constitutiunalu se lucra dupa convictiune si nu dupa porunci, si ca caus'a natiunale este mai pretiósá decatu asta

*) Landesgesetzblatt.

in nume bunu la oalcatorii drepturilor noastre nationale, pe cari „neei odata nu ne vom uita a le apera.“ —

Mai multi munteni.

Braslovu 14 Nov. Va crede cineva séu nu, dar' sciindu aceste suflaiu de vreo cateva ori in degete, atatu de nedumerita intrà érna deodata cu uai'a in casa, si ce e mai multu, ca dupa o plóia de vreo cateva dile indata urmà si unu inghiatiu de érna cu antepostu de pucina néua.

In politica inca credeamu, ca va fi reintratu epoc'a inghiatiului; inse mai alalta eri ne convinseramu, ca ómenii pe aici se ecstasésa si candu inghiatia, — fiindca cu tóta tempestea se tienù unu conductu de tórtie infricosiatu cu vro 250 de faclie in onórea D. Fr. Bómches, care sosise dela universitatea din Sibiu, si acésta pentru votulu separatu ce l'au datu cu D. Wächter in universitate in contra representatiunei. Si ce veti mai dice, déca scimu, ca comunitatea de aici se invoi la tramiterea representatiunei la Mai. si apoi pe lunga blamulu acesta datu deputatiloru sei, candu se reintórse elu onorara cu conductu de tórtie. Politic'a e cá Ianu cu 2 forme, si cu crucea in sinu nu te faci maistru. — Maager e alesu dep. in Mediasiu.

Districtulu Fogarasiului 12 Nov. Actulu alegeriloru dietale indeplinitu pentru districtulu acesta in dilele din 8, 9, 10 si 11 Nov. a. c. merita a se pastra nu numai in analele acestui districtu, ci si ale natiunii romanesci, din cauza, ca acelasi coprinde in sinesi o invetiatura fórtie seriósa pentru viitoru.

In sér'a din 24 Oct. n. diu'a adunarii comitetului reprezentativu intieleginti'a romanésca folosinduse de ocaziunea convenirii sale la Fogarasiu se invoi a tiené si o conferintia privata, alu carei resultatu fu, ca de si mai toti priimia in principiu abstienerea dela orice alegeri intru impregiurarile de facia, totusi pentru acestu districtu ar trebui se se faca exceptiune pentru mai multe cause grele de insemnatate locala si strinsu nationala. In aceeasi conferintia luan duse in consideratiune ca amplotiati astadata n'ar trebui se se aléga, precum si ca alti barbati particulari carii aru poté fi alesi din intemplantu séu prin calculu nu au apucatu a fi recomandati in susu si denumiti de regalisti, fusera candidati dnii Ioane Antonelli vicariulu gr. cat. din Fogarasiu pentru cerculu electoralu de diosu, eara Ioane Metianu protopopu gr. resaríténu alu Branului pentru celu de susu. Dupa acea conferintia se lati fain'a ca mai multi aru candida pe ddnii Ioane Alduleanu si Mateu Popu de Gridu. Indata deci in duminic'a urmatoria se tienù o conferintie noua cá de 45 iusi, diu cari aici numiti domnii fusera intrebati prin telegrafu, déca voiescu séu nu a priimi candidatur'a. Dnii I. Al. et M. P. inse resignara in favórea ddloru I. Ant. si I. M.

Pe temeulu acestoru invoieli nepregateamu cu totii pentru dilele de alegere. Locurile de conchiamarca alegatoriloru au fostu pentru partea de diosu satulu Voil'a locuitu mai totu de boieranasi romani, cum si de cateva dieci evrei si bogatu de carciume, eara pentru cea de susu satulu sasescu Siarc'ai'a (Sierpeni). Intr'aceea ee se vedi, in 8 Nov. dim. ne si informaramu, ca toti boieranasi sunt determinati a alege cu cerculu de diosu pe unulu din grafii Teleki, ca nisce magiari amblasera din satu in satu promitiendu boieriloru romani restaurarea totu oru privilegiiloru, scaparea de contributiune, de recutatia, de monopóle, de timbru si de orice alte greutati ale tierii, eara anume boieranasiiloru din satulu Recea li s'au promis si cinci sute fiorini la mana. Din intrebuintiarea acestoru argumente mai tari de catu orice logica urmà, ca multimea de boieranasi din tóte satele au datu tóte voturile numai grafului Teleki, eara pe candidatii si pe functionarii romani ii suduia cum le venia mai spurcatu la gura, strigandu ca ei sunt pricin'a totu oru nevoiloru si greutatiloru cate apasa tiér'a, ear' anume de numele dlui Ioane Branu nici nu vrea se audia. Fostau si unu preotu. care au disu catra poporenii, ca elu este silitu a da vicariulu votulu seu, ci ei se le dea lui Teleki. Cu tóte acestea fiindca fostii iobagi carii au votatu numai pe

temeulu censului de 8 fl. dare pe mosii s'au aruncatu toti in partea dlui Antonelli, asié dsa fu alesu in partea de diosu cu majoritate, eara boieranasi se departara cari tredii, cari beti suduindu si amerintiandu, de si alte rele n'au facutu presiedintele comisiunii conducátore de alegeri in Voil'a fu dn. maioru pensionatu Popu, barbatu batranu si cu destula auctoritate la locuitori, care inse pe „cinstiiti“ boieranasi totu nu a fostu in stare de a'i capacita.

In 10 se inceputa alegerile in Siarc'ai'a, unde presiedintele comisiunii fu dn. v. capitanu I. Codru Dragusianu, carele deschise actulu importantu prin o conventare poterósa aratandu scopulu dietei, care ne astépta si totu deodata invetiandu pe ómeni, ca se se ferésca a crede la mintiunile aceloru turburatori de poporu, carii promitu poporului, ear' mai alesu boieranasiiloru recastigarea privilegiiloru si scuteli de totu felulu. Precum in Voil'a, asié si aici se aflá de facia si dn. capitanu cav. I. Puscariu cu scopu de a ingriji tocma si in persóna pentru sustienerea linisicii, avendu impregiuru de sine pe judii (solgabiraii) respectiveloru cercuri. Intre acestea eata dnii Kis Janko si Benedek Gy. sosidnu acilea se aruncara in vederea functionariloru districtuali p'intre poporu si promitiendu boieriloru tóte sentelile susu atinse, odata'i si castigara in partea loru. Se pare inse ca cevasi mai tardiu boierasii isi trasera sam'a si respingendu pe candidatul grafu M., dechiarandu totu odata ca nu voiescu nici preotu nici fetioru de iobagi, isi concentrara voturile asupra dlui M. Popu secr. gub., carele de altmintrea e nascutu din acestu districtu dela Gridu. Ce e dreptu, dn. v. capitanu dechiarase din feréstra, ca va pune in féra pe oricine s'ar incerca se turbure pe poporu. Intre acestea votisarea se incepu cu locuitorii din Branu. Védiendu boieranasi, ca branenii dau tóte voturile la dn. prot. I. Metianu s'au luat la cértá cu acestia suduindu si amerintiandu cu batai cumplite. Diu'a intréga de alegeri se petrecu in certe. Sér'a boierii strabatura in casa la comisiune spre a lua scire de resultatu voturiloru. Ci scrutiniulu inca nu era incheietu; boierii inse beti si turbati amerintiara cu sile rele, incatu membrii comisiunii scapara din parteru in contignatiunea de susu numai sub aparararea determinata a celoru trei gendarmi. Preste nópte la unu locu se batura iobagii cu boierii, ci boierii vediendu ca nu e gluma, isi mai strasera mesurele. In urmatórea di continuanduse actulu alegerii majoritatea esi pentru prot. Metianu; audimu inse ca dsa ar voi a resigna, noi inse nicidecum nu 'iamu consulta asié ceva, ca cu acésta ar face numai unu mare complimentu la „cinstiiti“, boieri si 'iamu incuragia cá altadata se sparga si capetele iobagiloru.

Alegatorii din Branu, Zernesci etc. voiescu a sci, ca unii solgabirai aru fi avutu o portare prea in doi peri, séu cu doi bani in trei bungi facia cu candidatii. Nu strica: Nemesea nu dórme. De altmintrea se spune ca atatu dn. capitanu distr. catu si dn. v. capitanu ar fi tienutu la unii solgabirai cate o lectiune de multu meritata.

UNGARI'A. Preste tóta Ungari'a se afla latite incordarile partiteloru pentru candidaturi de deputati si pana acum au mare prospectu a fi realesi cam totu cei dela 61 cu tóte incordarile partitei vechi conservative, era mediulu programelor ce se mai publicara e restitutiunea in intregulu dreptulu si a autonomiei Ungariei sub uniune personala si dualismu cum a mai fostu chiaru si Eötvös in „Héti lap“ se dechiaru pentru dualismu cam in sensulu acesta.

CROATIA. Inca nu avemu scire, cumca in 12 Nov. s'ar fi deschisu diet'a Croatiei, ceea ce scimu e, ca alegerile au caditu in partea nationalu autonóma, cari isi intr'unira unu programu, cá inainte de tóte se-si regulese relatiunile de dreptu de statu catra intregulu imperiu, si numai apoi se se ié cestiunea relatiunei catra Ungari'a, inse acésta numai in sensulu si pe bazea deplinei paritati cu Ungari'a, pastrandusi natiunea la regularea ambeloru cestiuni dreptulu autonomu de a decide.

Din Vien'a se scrie, ca Maiestatea S'a inaltiatulu imperatu intre altii, a primitu si pe Ecs. S'a Archiep. Haynald, care nemidiu locitu in calatoria repede pe calea ferata pela Triestu merge oblu la Rom'a.

Din afara n'avemu de a inregistra memorabilitati, totu ce ne ar' interesa a sci e redicarea „bancai Romaniei“ cu unu capitalu de 40 milióne franci, care va emite bancnote de cate 50 fr. mai menunte cu inscriere romana si pe partea aversa francesce, si care se voru emite in cursu in tóta Romani'a. Privilegiulu bancai la straini e pe 30 ani, cu 5 ani de presciintiare.

Urgenti'a celoru din tiér'a nóstra inca nu ne concede locu pentru alte sciri de interesu menuntielu si efemeru.

28575—1865.

3-3

Publicatiune.

In lun'a lui Martiu a. 1866 se va face o intregire noua de armata, spre carea sunt chiamati toti tinerii nascuti in anii 1845, 1844, 1843, 1842 si 1841.

Diu'a in care se va incepe conscrierea in comune pentru obligatii de a milita, se va face pretutindenea mai inainte cunoscuta de catra deregatoriile locali.

Acei tineri dara, carii se afla in unele din acestea cinci clase, se ingrijésca de tempuriu, cá se se conscria in registrele comunali, ca-ci la din contra voru veni in periclu de a fi chiamati in anii urmatori si inolati candu le va fi servitiulu militare cu multu mai ingreunatoriu.

Care cugeta ca are o pretensiune legale de eliberare se si procure inca de timpuriu documentele cerute, si se le inmanue in terminulu prefiptu si eventualu se le intregésca dupa instructiunea data de catra judii tractuali, inspectorii, dullonii si comisarii magistratuali, pentruca reclamatiunile defeptuóse si tardie nu se voru mai respectá.

Blanchetele tiparite prescise pentru testimoniile comunali, si informatiunile parochiali despre familii se voru capatá dela judii tractuali respectivi, dela inspectorii, dullonii si comisarii magistratuali, bucat'a cu 5 cr. v. a., carii totu odata sunt obligati a stá intru ajutoriu reclamantiloru spre asi instrúá dupa cerintia petitiuniloru.

Si aceia carii se tienu de a 2-a séu de un'a mai inalta din cele cinci clase chiamate, si carii prezentanduse odata séu de mai multeori, seau dechiaratu de liberi dupa lege, séu de neapti, séu implinindu-se numerulu contingentulu seau dimisu cá supernumerari, trebuie se si repetiésca reclamatiunile pentru eliberare, séu se vina la asentare, ca-ci la din contr'a 'si voru pierde pretensiunile, se voru prinde si asentá, pentruca tóte eliberarile au valóre numai pe tempulu acelei intregiri de armata, pentru care seau datu.

Dupace consemnarile comunali seau finitu si spre substernerea reclamatiuniloru si cereriloru de eliberare s'au afiptu in locu publicu séu s'au cetitu; e iertatu fia cui a cautá in ele si a 'si face reflesionile sale in contra, séu a 'si inaintá cererea de eliberare.

Déca acele acolo nu se voru considerá, le va poté ésterne comisiunii miste de eliberare si de acolo a re-charge in terminu de 14 dile la guvernulu regescu.

Acel'a carele e chiamatu la asentare si fara de a se póte escusá de ajunsu nu se infaciosiadia, ba nici nu reclameadia, se va considerá si pedepsi cá fugariu, si care i va stá in ajutoriu, cá convinovatu.

Acel'a carele va prinde unu fugariu primesce dela statu 24 fl. v. a. carii finse se voru rebonificá din proprietatea obligatulu de a militá sia compliciloru lui.

Acel'a carele din o clasa mai inalta de etate s'a inolatu cá su plentu (Nachmann) in loculu indatoratiloru mai tineri absentii, séu si tragundu unu numeru mai mare de sórte a devenitu asentatu in loculu astorfeliu de indatorati spre militare absentii, carii au trasu numeru mai micu de sórte, unulu cá acela, la casu déca mai in urma s'aru prinde si s'aru asentá eativa dintre precedentii (Vormänner) supernumerari, se va demite din armata in restempu de 4 luni, numerandu dela dioa finrei asentatiunei capitali din cerculu seu de asentare, chiar' si in acelu casu, déca la asentatiunea capitale nu s'ar fi complinitu contingentele partiale, ce cade pe cerculu seu de asentare.

Deci se se nisuiésca fiesce care june, carele cu numeru mai inaltu de sórte se va asentá in loculu indatoratiloru spre militare absentii, a sciri (aflá) pre cei absentii si a i presentá la asentare, cá asia se si póta castigá sic-si demisiunea.

Care voliesce a se eliberá prin depunerea tacsei, a carei marime se va face dupa acésta cunoscuta, trebuie se incunoscintiese deregatori'a asia de tempuriu, cá dupa resolutiunea primita se póta solvi sum'a numita la cass'a perceptorale c. r. pana nu si-a inceputu lucrarea comisiunea micsta de eliberare in cerculu respectivu, cá asia se póta aratá comisiunei certificatulu dela cassa.

Clusiu, in 2 Noembre 1865.

Dela regesculu guvernulu transilvaneanu.

Cursurile la bursa in 14. Nov. 1865 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 17 cr. v.
Augsburg	—	—	107 „ 25 „
London	—	—	107 „ 60 „
Irprumutulu nationalu	—	—	69 „ 35 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	65 „ 85 „
Actiile bancului	—	—	779 „ — „
„ creditulu	—	—	160 „ 70 „